

Böjti út

Időpont: Böjt 2. vasárnapja – 1954. március 14.

Alapige: Fil 2,6-8

„A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlónak lévén; és mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig.”

Jézus Krisztus útjáról beszél ennek a böjti vasárnapnak szentleckéje. Három oldalról világítja meg ezt az életutat. Azt mondja, hogy Jézus Krisztus útja igazi böjti út, mert az a megüresítés, a megalázkodás és az engedelmesség útja.

1. *Jézus Krisztus életútja igazi böjti út, mert az a megüresítés útja.*

Így kezdődik a szentlecke: Jézus Krisztus *„mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, emberekhez hasonlónak lévén”* (6–7. v.). Jézus Krisztus életrajza tehát az apostol szerint nem karácsonykor kezdődik, még csak nem is a szeplőtelen fogantatáskor, hanem sokkal messzebb: az örökkévalóságban, az Istennél, ahol az Atyával és a Szentlélekkel egységben, mint Isten, élt, él és uralkodik mindörökké. Maradhatott volna a mennyben, s élvezhette volna isteni dicsőségét. Senki sem róhatta volna fel neki. Joga lett volna hozzá. Hagyhatta volna az embert elveszni bűneiben. Nem lett volna ez tőle sem önzés, sem közöny, sem irgalmatlanság. Hiszen az emberrel nem történik semmi méltánytalanság, ha elkárhozik. Csak azt eszi meg, amit maga főzött magának. Magára vessen, ha okosabb akart lenni, mint Isten, s nem hallgatott a figyelmeztető szóra! Jézus mégsem tudott nyugton maradni a menny dicsőségében. A példázatbeli gazdag ember nyugodtan tudott dúskálkodni terített asztala mellett, őt nem zavarta az, hogy ajtaja előtt ott gyötrődött éhesen, betegen, elhagyottan a fekélyekkel teli, koldus Lázár. Jézusnak azonban – emberileg szólok – kellemetlenné vált a menny a föld miatt, Istennel való együttléte az embernek Istentől való távolléte miatt. Az apostol a „zsákmány” kifejezést használja. Jézus tehát úgy érezte, hogy zsákmány, ragadomány lenne számára a menny, ha tovább is ott maradna, s veszni hagyná az embert. A zsákmány mindig idegen tulajdon, amit az erősebb jogán harácsol el egyik ember a másiktól. Az az érzése tehát, mintha olyan valaminek lenne a birtokában, ami tulajdonképpen másé, az emberé. Természetesen nincs ennek semmi ténybeli alapja, eszének igazságérzete tiltakozik minden ilyen beállításhoz még a gondolata ellen is, de a szíve mégis így érez. Otthagyja tehát a mennyet, lejön a földre, és emberré lesz.

Még hozzá hozzánk hasonló emberré. Nem valami emberfeletti ember, akinek egész megjelenése elárulja a földre szállt Istent. Nem építet magának mesebeli palotát a Genézaret partján, nem kápráztatja el pompával a világot, hatalmával és tekintélyével nem kényszeríti az Isten ellen fellázadt embert újra Isten igájába. Ez is nagy dolog lett volna, hiszen Istennek egy emberi testbe beleszorulni mindenképpen nagy megüresítés. Jézus azonban hozzánk hasonló ember volt. Egyszerű, kérges tenyerű, falusi ács, országutak poros vándortanítója.

Ebben a nagy önmaga megüresítésében még egy szempontot nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ez a megüresítés nem azt jelenti, hogy Jézus harminchárom esztendőre lemondott istenségéről. Valóságos Isten maradt ő akkor is, amikor valóságos emberré lett, csak elrejtette istenségét, nem élt vele. Egészen ritka, kivételes alkalmak azok, amikor övének megmutatja az ő dicsőségét, mint például a megdicsőülés hegyén az oszlopapostoloknak, máskülönben csak a megnyílt szemű hívők ismerik meg benne a rangrejtett Istent. Sohasem nevezte magát Istennek, ritkán Isten fiának, legtöbbször ember fiának. Csodáinak híresztelését tiltotta. Semmi sem mutatja jobban ennek az elrejtettségnak nagyságát, mint az, hogy ellenségei még a csodáit is sátáni eredetűnek tudják tartani.

Épp ez a rejtőzködés adja Jézus önmaga megüresítésének legnagyobb erkölcsi értékét. Az is nagy dolog lett volna, ha harminchárom évig nem lett volna Isten, de az még nagyobb, hogy istenségének teljes birtokában nem él istenségével, csak oly mértékben, amennyire azt – nem a saját dicsősége, hanem az emberek üdvössége és boldogsága megkívánja. Ez az igazi önmegüresítés. Joga volna hozzá, lehetősége volna rá, s ő mégsem él vele.

És ezt mind miértünk cselekedte szeretetből. Szégyelljük magunkat, hogy mi mégsem járjuk az önmegüresítésnek ezt a böjti útját. Jogainkhoz körömszakadtáig ragaszkodunk, a lehetőségek ki nem használását élehetlenségnek tartjuk, másoknak csak a fölöslegünkől csurran-csöppen, holott követnünk kellene Urunkat a szeretetből fakadó önkéntes önmegüresítés útján.

2. Jézus Krisztus életútja igazi böjti út, mert az a megalázkodás útja.

Így folytatja az apostol a lelkét: „...és mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát...” Jézusnál tehát az önmegüresítést megalázkodás követte. Nem mindenkinél van ez az egymásután. Lehet, hogy például egy király lemond a trónjáról, tehát a királyságtól megüresíti magát, de nem alázódik meg, hanem önkéntes száműzetésbe megy, ott királyi méltóságának maradványaiból udvartartást épít ki magának, s folyton azon álmodozik, mint szerezhetné vissza a trónját. A megalázkodás tehát nemcsak folytatása az önmegüresítésnek, hanem magasabb fokozata is.

Ebben a böjti időben csak a nagyhét eseményeiből vegyünk elő párat, amik mutatják Jézus alázatosságát. Megalázta magát Isten előtt. Fia volt. Amint a mai ige mondja: Istennel egyenlő... mégis a Gecsemáné kertjében kínos haláltusájában minden könyörgése ezzel végződik: Mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint Te akarod! Megalázta magát a tanítványai előtt. Fejük volt, mesterük... mégis az utolsó vacsora előtt ő végezte el a lábmosást, melynek elvégzését mindegyik tanítvány méltóságán alulinak tartotta.

Az alázatosságnak nagy vizsgája azonban nem az, hogy mennyire tudom magam megalázni, hanem az, hogy miképp hordozom el, ha mások megaláznak. Jézus ezt is alázattal hordozta el. Az elfogatására kiküldött sereggel nem állítja szembe a rendelkezésére álló tizenkét sereg angyalt, s nem kergetteti széjjel őket. Még csak azt sem kéri, hogy ne kísérjék őt, mint valami latrot a városon keresztül, hanem menjen a csapat külön haza, ő pedig a parancsnokkal kettesben csendben odamegy, ahová parancsolják. Engedi, hogy áldott kezét bilincsbe verjék, s úgy vigyék át a városon, mint valami veszedelmes gonosztevőt. A bírói tárgyalásokon is csendes. Nem tart maga mellett hatalmas védőbeszédet, nem csinál jeleneteket, nem lázítja fel a tömeget, amelyben biztonnal voltak olyanok, kik neki köszönhették az egészségüket, az életüket. Elhordozza a hamis vádak minden rágalját. Lehajtott fejjel fogadja a hóhérok kínzását, a csúfolódó tömeg szidalmára a kereszten nem szidalommal felel, hanem imádsággal. Megalázta magát, s engedte, hogy megalázzák őt.

És ezt mind miértünk cselekedte szeretetből, hogy szenvedésével és halálával megváltson minket. Szégyelljük magunkat, hogy mi mégsem járjuk a megalázkodásnak ezt a böjti útját! Sokra tartjuk magunkat, s azt követeljük, hogy mások is nagyra becsüljenek. Arra még néha hajlandók vagyunk, hogy magunkat megalázzuk, különösen, ha az alázatosság a dicsőségünket szolgálja, de ha más aláz meg minket, akkor felháborodunk, s csak az alkalmat várjuk, hogy visszavágjunk, s megtoroljuk a sérelmünket, holott kegyelmet nyert, megváltott voltunknak épp az alázatosságban kellene megnyilvánulnia.

3. Jézus Krisztus életútja igazi böjti út, mert az az engedelmisség útja.

Szentleckénk utolsó szavai így hangzanak: „...megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig.” (8. v.) Jézus alázatossága tehát engedelmisségét vonja maga után. Engedelmes a szüleinek (Lk 2,51). Engedelmes egyháza szokásainak és törvényeinek. Ahol látszólag szembekerül velük, mint például a böjtölés kérdésében, ott sem lazítja, hanem épp szigorítja a törvényt. Gondoljunk csak a Hegyi beszéd törvényt magyarázatára! Elsősorban azonban Istennek engedelmes. Azokat beszél, amiket Isten mond neki (Jn 8,26), azokat cselekszi, amiket ő parancsol neki (Jn 8,28–29). Ha Isten megállítja, nem mozdul, akárhogy hajtana is szerető szíve például Jairus leányának vagy Lázárnak betegágyához. Ha pedig Isten megindítja, senki sem tarthatja vissza, még legkedvesebb tanítványának könyörgése sem, például a jeruzsálemi úttól (Mt 16,21–23). Az Atya akaratát a Bibliában és a csendességben keresi és találja meg. Sok mindennek életében az az egyetlen magyarázata, hogy „beteljesedjék az írás”. Mikor a tanítványok kiválasztásának nagy jelentőségű lépése előtt áll, az egész éjszakát az Istenhez való imádkozással tölté el (Lk 6,12–16). Azt mondja az ige róla, hogy szolgáló formát vett fel (7. v.). Ő, aki Istennel egyenlő, úgy rendeli magát alá Isten akaratának, mint a rabszolga az ura parancsának. A halálba is engedelmisségből megy, pedig ez a halál nem csendes elaluvás. Nem hosszú élet után éri őt el tisztelettől körülövezve, csendes végelgyengülésben, hanem a gonosztevők kereszthalála, a legmegszégyenítőbb kivégzési forma jut neki osztályrészül. És ezt mind értünk cselekedte szeretetből, hogy megváltson minket. Szégyelljük magunkat, hogy mi mégsem járunk az Istennek való engedelmeskedésnek ezen a böjti útján, hanem rugódozunk Isten vezetése ellen,

alkudozunk a parancsaival, kibúvókat keresünk.

Mindezt Pál azért is írja a filippibelieknek, mert bajok vannak náluk a testvéri szeretet területén. Jól látja: a megüresítés, az alázatosság és engedelmesség útja Krisztusnál a mi váltságunk útja, nálunk pedig a béke és a felebaráti szeretet útja. Így szól az Úr ma hozzád: Jer, kövess engem! Ámen.